

เอกสารประกอบการพิจารณา

ร่างพระราชบัญญัติ

ผู้สอบบัญชี

พ.ศ.

คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ

บรรจุนายเบียบบวาระ ครั้งที่ ๑๕

สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ทำหน้าที่รัฐสภา
๑๕๘
ฉ.พ. /๒๕๓๕

เอกสารประกอบการพิจารณา

งานบริการค้ำค้ำ ศูนย์บริการเอกสารและค้ำค้ำ สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา โทร. ๒๕๒๖๑๕๑ - ๕๕๕ ต่อ ๒๓๒ - ๒๓๕

สารบัญ

1. สารสำคัญร่างพระราชบัญญัติผู้สอบบัญชี พ.ศ. (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)	1
2. ร่างพระราชบัญญัติผู้สอบบัญชี พ.ศ.	8
- ความเป็นมา	
- เหตุผลและความจำเป็น	
3. จำนวนสำนักงานและผู้สอบบัญชีรับอนุญาต	8
4. พระราชบัญญัติผู้สอบบัญชี พ.ศ. 2505	9
5. กฎกระทรวง ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2511) ออกตามความในพระราชบัญญัติผู้สอบบัญชี พ.ศ. 2505	14
6. คำชี้แจง เรื่อง มารยาทของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต (ตามพระราชบัญญัติผู้สอบบัญชี พ.ศ. 2505)	16
7. คำชี้แจงสำนักงาน ก.บช. เรื่อง มารยาทของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต (ตามพระราชบัญญัติผู้สอบบัญชี พ.ศ. 2505)	21

วรรณพร ชนากลาง

นิติกร 5

ผู้รับผิดชอบ

สาระสำคัญ
ร่างพระราชบัญญัติผู้สอบบัญชี
พ.ศ.
(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

หลักการ

ปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยผู้สอบบัญชี

เหตุผล

โดยที่วิชาการบัญชีและการประกอบวิชาชีพการสอบบัญชีได้พัฒนาและเปลี่ยนแปลงไปมาก ทำให้พระราชบัญญัติผู้สอบบัญชี พ.ศ. 2505 ที่ได้ใช้บังคับมาเป็นเวลานานไม่เหมาะสมกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน สมควรปรับปรุงบทบัญญัติต่าง ๆ เพื่อให้สามารถกำกับดูแลการประกอบวิชาชีพการสอบบัญชี รวมทั้งให้เกิดความเหมาะสมและเป็นธรรมในการประกอบวิชาชีพดังกล่าว และเพื่อเป็นการส่งเสริมการทำงานของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

สาระสำคัญ

1. ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติผู้สอบบัญชี พ.ศ. 2505
บรรดาบทกฎหมาย กฎ และข้อบังคับอื่นในส่วนที่มีบัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้แทน
2. คำนิยามศัพท์
"ผู้สอบบัญชีรับอนุญาต" หมายความว่า ผู้ได้รับใบอนุญาตเป็นผู้สอบบัญชี ตามพระราชบัญญัตินี้ และใบอนุญาตนั้นยังไม่ขาดอายุ ไม่ถูกพักใช้หรือไม่ถูกเพิกถอน
"รัฐมนตรี" หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการ ตามพระราชบัญญัตินี้
3. ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า "คณะกรรมการควบคุมการประกอบวิชาชีพสอบบัญชี" เรียกโดยย่อว่า "ก.บช." ประกอบด้วยปลัดกระทรวงพาณิชย์เป็นประธานกรรมการ อธิบดีกรมทะเบียนการค้าเป็นรองประธานกรรมการ อธิบดีกรมบัญชีกลาง อธิบดีกรมสรรพากร ผู้อำนวยการสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน ผู้แทนธนาคารแห่งประเทศไทย ผู้แทนตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ประเทศไทย ผู้แทนสถาบันวิชาชีพทางการบัญชีที่ ก.บช. รับรองสองคน และผู้ทรงคุณวุฒิไม่เกินแปดคน ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้ง เป็นกรรมการ

ให้นายทะเบียนสำนักงานคณะกรรมการควบคุมการประกอบวิชาชีพสอบบัญชีเป็นเลขาธิการ การแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามวรรคหนึ่ง ให้รัฐมนตรีแต่งตั้งจากสถาบันการศึกษา ที่ ก.บช. ให้ความเห็นชอบสองคนและแต่งตั้งจากผู้สอบบัญชีรับอนุญาตไม่เกินหกคน

4. ก.บช. มีอำนาจและหน้าที่ดังต่อไปนี้

4.1 รับขึ้นทะเบียนและออกใบอนุญาตเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต

4.2 สั่งภาคทัณฑ์ผู้สอบบัญชีรับอนุญาต หรือสั่งพักใช้ หรือเพิกถอนใบอนุญาต เป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต

ในกรณีที่ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตกระทำการอันเป็นความผิดเล็กน้อยและเป็นความผิดครั้งแรก ถ้าเห็นว่ามีเหตุอันควรงดโทษ จะงดโทษให้โดยว่ากล่าวตักเตือนก็ได้

4.3 กำหนดข้อบังคับ หลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการขออนุญาต การออกใบอนุญาต การต่ออายุใบอนุญาต และการออกใบแทนใบอนุญาตเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต

4.4 รับรองสถาบันวิชาชีพทางการบัญชี และรับรองมาตรฐานการสอบบัญชี ตามที่สถาบันวิชาชีพทางการบัญชีกำหนด

4.5 ให้คำปรึกษา คำแนะนำ ส่งเสริมและพัฒนาเกี่ยวกับวิชาชีพการสอบบัญชี

4.6 กำหนดหลักเกณฑ์อื่นที่จำเป็นเกี่ยวกับการสอบบัญชี

5. กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิอยู่ในตำแหน่งคราวละสองปี

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้ แต่จะแต่งตั้งติดต่อกันเกินสองวาระไม่ได้

6. นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

6.1 ตาย

6.2 ลาออก

6.3 ถูกพักใช้ใบอนุญาต ถูกเพิกถอนใบอนุญาต หรือขาดต่ออายุใบอนุญาตเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต

6.4 เป็นบุคคลล้มละลาย

6.5 เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

6.6 ต้องโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก

ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ ให้รัฐมนตรีแต่งตั้งบุคคลในประเภทเดียวกันตามข้อ 3 เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทน และให้ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งตนแทน

7. ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิดำรงตำแหน่งครบตามวาระแล้ว แต่ยังมีได้มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่ ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่พ้นจากตำแหน่งตามวาระปฏิบัติหน้าที่ต่อไปพลางก่อนจนกว่ากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้รับแต่งตั้งใหม่จะเข้ารับหน้าที่แทน

8. ประธานกรรมการเป็นผู้เรียกประชุม ก.บช. เพื่อปรึกษากิจการเป็นครั้งคราวตามที่เห็นสมควร

กรรมการมีจำนวนไม่น้อยกว่าห้าคนจะเข้าชื่อกัน ขอให้ประธานกรรมการเรียกประชุม ก.บช. ก็ได้

9. การประชุมของ ก.บช. ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม

ในการประชุมของ ก.บช. ถ้าประธานกรรมการและรองประธานกรรมการไม่อยู่ในที่ประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

ภายใต้บังคับของความเป็นข้อ 10 มติของที่ประชุม ก.บช. ให้ถือเสียงข้างมากกรรมการคนหนึ่งมีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

10. มติของที่ประชุม ก.บช. ในกรณีดังต่อไปนี้จะต้องประกอบด้วย คะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนกรรมการทั้งหมด

10.1 มติให้สั่งภาคทัณฑ์ผู้สอบบัญชีรับอนุญาต หรือสั่งพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาตเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต

10.2 มติรับผู้สอบบัญชีที่ถูกเพิกถอนใบอนุญาตแล้วให้ขึ้นทะเบียนเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตใหม่ตามข้อ 22

11. ในการประชุมของ ก.บช. ถ้ากรรมการผู้ใดมีส่วนได้เสียเป็นการส่วนตัวในเรื่องที่พิจารณา ผู้นั้นไม่มีสิทธิเข้าประชุม

12. ก.บช. จะแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่ ก.บช. มอบหมายก็ได้

การประชุมของคณะอนุกรรมการ ให้นำความในข้อ 9 มาใช้บังคับโดยอนุโลม

13. ให้จัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการควบคุมการประกอบวิชาชีพสอบบัญชี ขึ้นในกรมทะเบียนการค้า กระทรวงพาณิชย์ มีนายทะเบียนคนหนึ่งเป็นผู้รับผิดชอบในการรักษาทะเบียนผู้สอบบัญชีรับอนุญาตและในกิจการอื่นทั่วไป และให้มีพนักงานเจ้าหน้าที่ตามสมควร

14. ในกรณีที่กฎหมายบัญญัติให้มีการสอบบัญชีหรือให้มีผู้สอบบัญชี ห้ามมิให้ผู้ใดลงลายมือชื่อรับรองการสอบบัญชีในฐานะผู้สอบบัญชี เว้นแต่

14.1 เป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต หรือ

14.2 เป็นการกระทำในทางราชการ

15. เอกสารใดซึ่งกฎหมายบัญญัติให้มีผู้สอบบัญชีรับรอง ต้องมีผู้สอบบัญชีรับอนุญาตลงลายมือชื่อรับรองในเอกสารนั้น มิฉะนั้นเป็นอันไม่มีผลตามบทบัญญัติของกฎหมายนั้น

ความในวรรคหนึ่งไม่ใช้บังคับแก่เอกสารซึ่งกระทำในทางราชการ

16. ผู้ซึ่งจะขึ้นทะเบียนเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตได้ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้

16.1 เป็นผู้ได้รับปริญญาทางการบัญชี หรือประกาศนียบัตรทางการบัญชี ซึ่ง ก.บช. เห็นว่าไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางการบัญชี หรือเป็นผู้ได้รับปริญญาหรือประกาศนียบัตรไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีที่มีการศึกษาวิชาการบัญชีซึ่ง ก.บช. เห็นสมควรให้เป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตได้

16.2 เคยปฏิบัติงานเกี่ยวกับการสอบบัญชีมาแล้ว โดย ก.บช. เห็นว่าทำหน้าที่เป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตได้

16.3 มีอายุยี่สิบปีบริบูรณ์

16.4 มีสัญชาติไทย หรือมีสัญชาติของประเทศที่ยินยอมให้บุคคลสัญชาติไทยเป็นผู้สอบบัญชีในประเทศนั้นได้

16.5 ไม่เป็นผู้มีความประพฤติเสื่อมเสียหรือบกพร่องในศีลธรรมอันดี

16.6 ไม่เคยต้องโทษจำคุกในคดีที่ ก.บช. เห็นว่าอาจนำมาซึ่งความเสื่อมเสีย
เกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพ

16.7 ไม่เป็นบุคคลวิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ

16.8 ไม่ประกอบอาชีพอย่างอื่นที่ไม่เหมาะสม หรือทำให้ขาดความเป็นอิสระใน
หน้าที่ผู้สอบบัญชี

17. ใบอนุญาตเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตให้มีอายุห้าปีนับแต่วันออกใบอนุญาต

18. ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตต้องมีสำนักงาน โดยแจ้งไว้ต่อสำนักงานคณะกรรมการควบคุม
การประกอบวิชาชีพสอบบัญชี

ในกรณีที่ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตไม่มีสำนักงาน จะใช้ที่อยู่อาศัยของตนเองเป็นสำนักงาน
ก็ได้

การย้ายสำนักงาน ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตต้องแจ้งต่อนายทะเบียนภายในกำหนดสิบห้า
วันนับแต่วันย้ายสำนักงาน

19. ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตต้องรักษามรรยาทตามที่กำหนดโดยกฎกระทรวง

20. การส่งภาคทัณฑ์ผู้สอบบัญชีรับอนุญาต การส่งพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาตตาม
ข้อ 4.2 ให้กระทำได้เมื่อปรากฏว่าผู้สอบบัญชีรับอนุญาต

20.1 ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามอย่างวงใดอย่างหนึ่งตามข้อ 16

หรือ

20.2 กระทำการฝ่าฝืนพระราชบัญญัตินี้หรือกฎกระทรวงที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้
การส่งพักใช้ใบอนุญาต ให้ส่งพักใช้ได้ครั้งละไม่เกินสองปี

ก่อนพิจารณาส่งภาคทัณฑ์ผู้สอบบัญชีรับอนุญาต ส่งพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาตให้มีการ
ไต่สวนโดยให้โอกาสแก่ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตนั้นได้ทราบข้อกล่าวหาและยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา
โดยให้ด้วยคำด้วยตนเองหรือเป็นลายลักษณ์อักษรก็ได้

21. เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้หรือการตรวจสอบ
การปฏิบัติงานของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต ให้ ก.บช. คณะอนุกรรมการที่ ก.บช. แต่งตั้งหรือนาย

ทะเบียนหนังสือเรียกให้ผู้สอบบัญชี นิติบุคคล หรือบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องมาให้ถ้อยคำ ส่งเอกสาร หลักฐานการปฏิบัติงานสอบบัญชี ส่งบัญชีและเอกสารประกอบการลงบัญชีหรือหลักฐานอื่นใดได้

ในการส่งหนังสือตามวรรคหนึ่ง ให้ส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับหรือให้พนักงาน เจ้าหน้าที่นำไปส่ง ณ ภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ หรือสำนักงานหรือสถานที่ประกอบธุรกิจของบุคคลนั้น ในเวลากลางวันระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นและพระอาทิตย์ตกหรือในเวลาทำการ ของบุคคลนั้น ถ้าไม่พบผู้รับ ณ ภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ หรือสำนักงานหรือสถานที่ประกอบธุรกิจของผู้รับ หรือพบแต่บุคคลนั้น ปฏิเสธไม่ยอมรับ จะส่งให้แก่บุคคลใดซึ่งบรรลุนิติภาวะแล้วและอยู่หรือทำงานในบ้าน หรือสำนักงาน หรือสถานที่ประกอบธุรกิจที่ปรากฏว่าเป็น ของผู้รับนั้นก็ได้

ถ้าการส่งหนังสือตามวรรคสองไม่สามารถกระทำได้หรือบุคคลนั้นออกไปนอกราชอาณาจักร ให้กระทำโดยวิธีปิดหนังสือดังกล่าวในที่ซึ่งเห็นได้ง่าย ณ ภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ หรือสำนักงาน หรือ สถานที่ประกอบธุรกิจของบุคคลนั้น เมื่อได้ดำเนินการดังกล่าวและเวลาส่งผ่านไปไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน แล้ว ให้ถือว่าบุคคลนั้นได้รับหนังสือดังกล่าวแล้ว

22. ผู้ถูกเพิกถอนใบอนุญาตเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตอาจขอ ขึ้นทะเบียนเป็นผู้สอบ บัญชีรับอนุญาตอีกได้ เมื่อพ้นกำหนดสามปีนับแต่วันถูกเพิกถอนใบอนุญาต แต่เมื่อ ก.บช. ได้พิจารณา แล้วไม่ยอมออกใบอนุญาตให้ ผู้นั้นจะยื่นคำขอได้อีกต่อไปเมื่อสิ้นระยะเวลาหนึ่งปีนับแต่วันที่ ก.บช. ปฏิเสธการออกใบอนุญาต ถ้า ก.บช. ปฏิเสธการออกใบอนุญาตในครั้งที่สองนี้แล้ว ผู้นั้นหมดสิทธิ ขอ ขึ้นทะเบียนเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตอีกต่อไป

23. ผู้ใดฝ่าฝืนความในข้อ 14 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกิน สองพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

24. ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตผู้ใดไม่แจ้งย้ายสำนักงานตามข้อ 1๒ วรรคสาม ต้องระวาง โทษปรับไม่เกินสองพันบาท

25. ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามหนังสือเรียกตามข้อ 21 ซึ่งให้มาเพื่อให้ถ้อยคำ ส่งเอกสาร หลักฐานการปฏิบัติงานสอบบัญชี ส่งบัญชีและเอกสารประกอบการลงบัญชีหรือหลักฐานอื่นใด หรือมา ตามหนังสือเรียกแล้วแต่ไม่ยอมมาให้ถ้อยคำโดยปราศจากเหตุอันสมควร ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่ง เดือน หรือปรับไม่เกินสองพันบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

26. ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้เป็นนิติบุคคล กรรมการผู้จัดการ ผู้จัดการ หรือผู้แทนของนิติบุคคลนั้น ต้องระวางโทษตามที่บัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้นด้วย เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าตนมิได้รู้เห็นหรือยินยอมในการกระทำความผิดของนิติบุคคลนั้น

27. ผู้ใดมิได้เป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตโฆษณาด้วยวิธีใด ๆ แสดงว่าเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

28. ก.บช. และคณะกรรมการที่ ก.บช. แต่งตั้งตามพระราชบัญญัติผู้สอบบัญชี พ.ศ. 2505 ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าจะ ได้มี ก.บช. และคณะกรรมการที่ ก.บช. แต่งตั้งตามพระราชบัญญัตินี้ แต่ทั้งนี้ต้องไม่เกินหกสิบวัน นับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

29. บรรดากฎกระทรวง ประกาศ ระเบียบหรือคำสั่งที่ออกตามพระราชบัญญัติผู้สอบบัญชี พ.ศ. 2505 ให้ยังคงใช้บังคับได้ต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ จนกว่าจะมีกฎกระทรวง ประกาศ ระเบียบหรือคำสั่งที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

30. ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจ แต่งตั้งนายทะเบียนและพนักงานเจ้าหน้าที่ กับออกกฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมไม่เกินอัตราท้ายพระราชบัญญัตินี้ และกำหนดกิจการอื่นเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

31. พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

อัตราค่าธรรมเนียม

1. ใบอนุญาตหรือการต่ออายุใบอนุญาต	ฉบับละ	1,000 บาท
2. การแก้ไขใบอนุญาต	ครั้งละ	200 บาท
3. ใบแทนใบอนุญาต	ฉบับละ	200 บาท
4. สำเนาเอกสารที่นายทะเบียนรับรองว่าถูกต้อง	ฉบับละ	100 บาท

ร่างพระราชบัญญัติผู้สอบบัญชี พ.ศ.*

ความเป็นมา

(1) พระราชบัญญัติผู้สอบบัญชี พ.ศ. 2505 (กฎหมายว่าด้วยการสอบบัญชี) มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑ พฤศจิกายน 2505 เป็นต้นมานั้น ไม่เหมาะสมกับสภาวะการที่เปลี่ยนแปลงไป และไม่สามารถสนองเจตนารมณ์ในการรักษามาตรฐานการสอบบัญชี

(2) กรมทะเบียนการค้าได้พิจารณาปรับปรุงโดยกร่างเป็นพระราชบัญญัติฉบับใหม่ โดยได้มีการรับฟังความเห็นและข้อเสนอแนะจากหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภาคราชการ ภาคเอกชน และภาคการศึกษา

เหตุผลและความจำเป็น

เพื่อให้สามารถกำกับดูแลการประกอบวิชาชีพการสอบบัญชี รวมทั้งให้เกิดความเหมาะสมและเป็นธรรมในการประกอบวิชาชีพดังกล่าว และเพื่อเป็นการส่งเสริมการทำงานของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน

* ที่มา: กองนิติการ กรมทะเบียนการค้า

จำนวนสำนักงานและผู้สอบบัญชี รับอนุญาต

จำนวนสำนักงานสอบบัญชี ปัจจุบัน ประมาณ 400 ราย

จำนวนผู้สอบบัญชีรับอนุญาต ปัจจุบัน ประมาณ 3,000 ราย

* ที่มา: กองบัญชีธุรกิจ กรมทะเบียนการค้า

พระราชบัญญัติ*
ผู้สอบบัญชี พ.ศ. 2505

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.
ให้ไว้ ณ วันที่ 30 ตุลาคม พ.ศ. 2505
เป็นปีที่ 17 ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยผู้สอบบัญชี จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้ โดยคำแนะนำและยินยอมของสภาร่างรัฐธรรมนูญในฐานะรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา 1 พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า "พระราชบัญญัติผู้สอบบัญชี พ.ศ. 2505"

มาตรา 2 พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

มาตรา 3 ในพระราชบัญญัตินี้

"ผู้สอบบัญชีรับอนุญาต" หมายความว่า ผู้ได้รับใบอนุญาตเป็นผู้สอบบัญชีตามพระราชบัญญัตินี้ และใบอนุญาตนั้นยังไม่ขาดอายุ ไม่ถูกพักหรือไม่ถูกเพิกถอน

"รัฐมนตรี" หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 4 ให้มีกรรมการขึ้นคณะหนึ่งเรียกว่า "คณะกรรมการควบคุมการประกอบวิชาชีพสอบบัญชี" เรียกโดยย่อว่า "ก.บช." ประกอบด้วยปลัดกระทรวงเศรษฐกิจเป็นประธานกรรมการ อธิบดีกรมทะเบียนการค้า อธิบดีกรมบัญชีกลาง อธิบดีกรมสรรพากร ประธานคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน คณบดีคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คณบดีคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง และกรรมการอื่นซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งอีกแปดคนในจำนวนนี้ต้องแต่งตั้งจากผู้สอบบัญชีรับอนุญาตไม่น้อยกว่ากึ่งจำนวน

ให้ ก.บช. เลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นรองประธานกรรมการ มีหน้าที่เป็นผู้ช่วยประธานกรรมการในกิจการทั้งปวงอันอยู่ในอำนาจและหน้าที่ของประธานกรรมการตามที่ประธานกรรมการมอบหมาย และเป็นผู้ทำการแทนประธานกรรมการในเมื่อประธานกรรมการไม่อยู่หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้

กรรมการซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้อยู่ในตำแหน่งคราวละสองปี และอาจแต่งตั้งซ้ำอีกได้แต่ไม่เกินกว่าสองครั้งติดกัน

มาตรา 5 กรรมการซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(1) ตบวาระ

* ที่มา: จากหนังสือกฎหมายเกี่ยวกับการสอบบัญชี ของกองบัญชีธุรกิจ กรมทะเบียนการค้า.

- (2) ลาออก
- (3) ถูกพักใบอนุญาต ถูกเพิกถอนใบอนุญาต หรือขาดอายุใบอนุญาตเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต
- (4) เป็นบุคคลล้มละลาย
- (5) เป็นบุคคลไร้ความสามารถหรือเสมือนไร้ความสามารถ
- (6) ต้องโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่คดีความผิดที่เป็นลหุโทษหรือความผิดอันได้กระทำโดยประมาท

ภายใต้บังคับมาตรา 4 เมื่อกรรมการซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระรัฐมนตรีอาจแต่งตั้งผู้อื่นเป็นกรรมการแทน

กรรมการซึ่งได้รับแต่งตั้งแทนนี้อยู่ในตำแหน่งตามวาระของกรรมการที่ตนแทน

มาตรา 6 เมื่อกรรมการซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งพ้นจากตำแหน่งตามวาระให้กรรมการที่พ้นจากตำแหน่งนั้นคงอยู่รักษาการต่อไปจนกว่ากรรมการที่ได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่

มาตรา 7 ให้จัดตั้งสำนักงาน ก.บช. ขึ้นในกระทรวงเศรษฐกิจ มีนายทะเบียนคนหนึ่งเป็นผู้รับผิดชอบในการรักษาทะเบียนผู้สอบบัญชีรับอนุญาตและในกิจการอื่นทั่วไป และให้มีพนักงานเจ้าหน้าที่ตามสมควร ให้นายทะเบียนเป็นเลขานุการ ก.บช. ด้วย

มาตรา 8 ประธานกรรมการเป็นผู้เรียกประชุม ก.บช. เพื่อปรึกษากิจการเป็นครั้งคราวตามที่เห็นสมควร

กรรมการมีจำนวนไม่น้อยกว่าห้าคนจะเข้าชื่อกันขอให้ประธานกรรมการเรียกประชุม ก.บช. ก็ได้

มาตรา 9 การประชุม ก.บช. ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งจำนวนของกรรมการทั้งหมดจึงเป็นองค์ประชุม ถ้าในการประชุมคราวใดประธานกรรมการ และรองประธานกรรมการไม่อยู่ในที่ประชุม หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการด้วยกันคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

ภายใต้บังคับมาตรา 10 มติของที่ประชุม ก.บช. ให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งมีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา 10 มติของที่ประชุม ก.บช. ดังต่อไปนี้ จะต้องประกอบด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนกรรมการทั้งหมด

- (1) มติให้สั่งพักหรือเพิกถอนใบอนุญาตเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต
- (2) มติรับผู้สอบบัญชีที่ถูกเพิกถอนใบอนุญาตแล้ว ให้ขึ้นทะเบียนเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตใหม่ ตามมาตรา 20

มาตรา 11 ให้ ก.บช. มีอำนาจและหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (1) รับขึ้นทะเบียนและออกใบอนุญาตเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต
- (2) สั่งพักหรือเพิกถอนใบอนุญาตเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต
- (3) ออกข้อบังคับวางหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการขอ การออก การต่ออายุ

และการออกใบแทน ใบอนุญาตเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต

(4) ให้คำปรึกษาและคำแนะนำแก่มหาวิทยาลัย หรือสถานศึกษาอื่นในการศึกษาวิชาชีพสอบบัญชี

มาตรา 12 ให้ ก.บช. มีอำนาจแต่งตั้งอนุกรรมการ เพื่อทำกิจการหรือไต่สวนพิจารณาเรื่องต่าง ๆ อันอยู่ในขอบเขตแห่งอำนาจและหน้าที่ของ ก.บช. ได้

ให้นำความในมาตรา 9 มาใช้บังคับแก่การประชุมของคณะอนุกรรมการโดยอนุโลม

มาตรา 13 ในกรณีที่กฎหมายบัญญัติให้มีการสอบบัญชีหรือให้มีผู้สอบบัญชี ห้ามมิให้ผู้ใดลงลายมือชื่อรับรองการสอบบัญชี ในฐานะผู้สอบบัญชีเว้นแต่

- (1) เป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต หรือ
- (2) เป็นการกระทำในทางราชการ

มาตรา 14 เอกสารใดซึ่งกฎหมายบัญญัติให้มีผู้สอบบัญชีรับรอง ต้องมีผู้สอบบัญชีรับอนุญาตลงลายมือชื่อรับรองในเอกสารนั้น มิฉะนั้นเป็นอันไม่มีผลตามบทบัญญัติของกฎหมายนั้น

ความในวรรคหนึ่งไม่ใช้บังคับแก่เอกสารซึ่งกระทำในทางราชการ

มาตรา 15 ผู้ซึ่งจะขึ้นทะเบียนเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตได้ ต้อง

(1) เป็นผู้ได้รับปริญญาทางการบัญชี หรือประกาศนียบัตรทางการบัญชี ซึ่ง ก.บช. เห็นว่าไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางการบัญชี หรือเป็นผู้ได้รับปริญญาหรือประกาศนียบัตรไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีที่มีการศึกษาวิชาการบัญชี ซึ่ง ก.บช. เห็นสมควรให้เป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตได้

(2) เคยปฏิบัติงานเกี่ยวกับการสอบบัญชีมาแล้ว โดย ก.บช. เห็นว่าทำหน้าที่เป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตได้

(3) มีอายุยี่สิบปีบริบูรณ์แล้ว

(4) มีสัญชาติไทย หรือมีสัญชาติของประเทศที่ยินยอมให้บุคคลสัญชาติไทยเป็นผู้สอบบัญชีในประเทศนั้นได้

(5) ไม่เป็นผู้มีความประพฤติเสื่อมเสียหรือบกพร่องในศีลธรรมอันดี

(6) ไม่เคยต้องโทษจำคุกในคดีที่ ก.บช. เห็นว่าอาจนำมาซึ่งความเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพ

(7) ไม่เป็นบุคคลวิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ และ

(8) ไม่ประกอบอาชีพอย่างอื่นที่ไม่เหมาะสมหรือทำให้ขาดความเป็นอิสระในหน้าที่ผู้สอบบัญชี

มาตรา 16 ใบอนุญาตเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตให้มีอายุห้าปี นับแต่วันออกใบอนุญาต

มาตรา 17 ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตต้องมีสำนักงาน โดยแจ้งไว้ต่อสำนักงาน ก.บช. ขณะยื่นคำขอรับอนุญาต

ในกรณีไม่มีสำนักงาน จะใช้ที่อยู่อาศัยของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตเป็นสำนักงานก็ได้ การย้ายสำนักงาน ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตต้องแจ้งต่อนายทะเบียน ภายในกำหนดสิบห้าวัน นับแต่วันย้ายสำนักงาน

มาตรา 18 ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตต้องรักษามรรยาทตามที่กำหนดโดยกฎกระทรวง
มาตรา 19 การสั่งพักหรือเพิกถอนใบอนุญาตตามมาตรา 11(2) ให้กระทำได้เมื่อปรากฏ
ว่าผู้สอบบัญชีรับอนุญาต

(1) ขาดลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใดตามมาตรา 15 หรือ

(2) กระทำการฝ่าฝืนพระราชบัญญัตินี้ - หรือกฎกระทรวงที่ออกตามพระราช-
บัญญัตินี้

การสั่งพักใบอนุญาต ให้สั่งพักได้ครั้งละไม่เกินหนึ่งปี

ก่อนพิจารณาสั่งพักหรือเพิกถอนใบอนุญาต ให้มีการไต่สวนโดยให้โอกาสแก่ผู้สอบบัญชี
รับอนุญาตนั้นได้ทราบข้อกล่าวหาและยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา

ในการไต่สวนนั้นให้ ก.บช. หรือคณะอนุกรรมการที่ ก.บช. แต่งตั้งมีอำนาจเรียก
เป็นหนังสือให้บุคคลใดมาให้ถ้อยคำ หรือส่งเอกสารหรือวัตถุใดเพื่อประกอบการพิจารณาได้

มาตรา 20 ผู้ถูกเพิกถอนใบอนุญาตเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตอาจขอขึ้นทะเบียน
เป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตอีกได้ เมื่อพ้นกำหนดสามปีนับแต่วันถูกเพิกถอนใบอนุญาต แต่
เมื่อ ก.บช. ได้พิจารณาแล้วไม่ยอมออกใบอนุญาตให้ ผู้นั้นจะยื่นคำขอได้อีกต่อเมื่อสิ้นระยะ
เวลาหนึ่งปีนับแต่วันที่ ก.บช. ปฏิเสธการออกใบอนุญาต ถ้า ก.บช. ปฏิเสธการออกใบอนุญาต
ในครั้งที่สองนี้แล้ว ผู้นั้นหมดสิทธิขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตอีกต่อไป

มาตรา 21 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 13 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกิน
หนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 22 ผู้ใดมิได้เป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตโฆษณาด้วยวิธีใด ๆ แสดงว่าเป็น
ผู้สอบบัญชีรับอนุญาต ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินห้าพันบาท หรือ
ทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 23 ในวาระเริ่มแรก ให้ ก.บช. ประกอบด้วยปลัดกระทรวงเศรษฐกิจการ เป็น
ประธานกรรมการ กรรมการโดยตำแหน่งตามที่ระบุไว้ในมาตรา 4 และกรรมการอื่นอีกแปดคน
ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้ง

เมื่อได้มีผู้สอบบัญชีรับอนุญาตครบห้าสิบคนแล้ว ให้กรรมการซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้ง
พ้นจากตำแหน่งและให้รัฐมนตรีแต่งตั้งกรรมการใหม่ตามมาตรา 4 วรรคหนึ่ง

มาตรา 24 บทบัญญัติมาตรา 13 และมาตรา 14 มิให้ใช้บังคับจนกว่าจะครบกำหนด
เวลาหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา 25 ภายในระยะเวลาหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้
ใช้บังคับ ผู้ซึ่งได้กระทำการสอบบัญชีและลงลายมือชื่อรับรองการสอบบัญชีของนิติบุคคล
ในประเทศในฐานะผู้สอบบัญชีมาแล้วเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าห้าปี โดยลงลายมือชื่อ
รับรองการสอบบัญชีไม่น้อยกว่าปีละห้านิติบุคคล และเป็นผู้มีลักษณะตามมาตรา 15(3) (4)
(5) (6) (7) และ (8) ผู้นั้นมีสิทธิยื่นคำขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้ได้ เมื่อ ก.บช. พิจารณาเป็นที่พอใจแล้วก็ให้ขึ้นทะเบียนเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตได้

มาตรา 26 ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเศรษฐการรักษารักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจแต่งตั้งนายทะเบียนและพนักงานเจ้าหน้าที่ และออกกฎกระทรวงกำหนด ค่าธรรมเนียมไม่เกินอัตราท้ายพระราชบัญญัตินี้ และกำหนดกิจการอื่นเพื่อปฏิบัติการตาม พระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

จอมพล ส. ชนะรัชต์
นายกรัฐมนตรี

อัตราค่าธรรมเนียม

(1) ค่าออกใบอนุญาตหรือต่ออายุใบอนุญาต	200 บาท
(2) ค่าแก้ไขใบอนุญาต ครั้งละ	50 บาท
(3) ค่าใบแทนใบอนุญาต ฉบับละ	50 บาท
(4) ค่าสำเนาเอกสารที่นายทะเบียนรับรองว่าถูกต้อง ฉบับละ	20 บาท

(พระราชบัญญัติฉบับนี้ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 79 ตอนที่ 98 ฉบับพิเศษ
วันที่ 1 พฤศจิกายน 2505)

หมายเหตุ : - เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ การสอบบัญชีเป็นวิชาชีพ อิสระแขนงหนึ่งอันมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งแก่การพัฒนาเศรษฐกิจ ในปัจจุบันยังไม่มีกฎหมายควบคุมการสอบบัญชี ประกอบกับขณะนี้ได้มี ผู้สำเร็จการศึกษาวิชาการบัญชีจากมหาวิทยาลัยและสำนักศึกษาต่าง ๆ มากขึ้น จึงสมควรจะได้ตรากฎหมายกำหนดคุณสมบัติและพินความรู้ของผู้สอบ บัญชีให้อยู่ในมาตรฐาน ให้มีคณะกรรมการควบคุมให้เป็นไปตามความมุ่งหมาย ดังกล่าว

กฎกระทรวง
ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2511)

ออกตามความในพระราชบัญญัติผู้สอบบัญชี
พ.ศ. 2505

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 18 และมาตรา 26 แห่งพระราชบัญญัติผู้สอบบัญชี พ.ศ. 2505 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเศรษฐการออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ให้กำหนดมารยาทของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต ดังนี้

(1) ไม่รับสอบบัญชีในกิจการซึ่งตนมีส่วนได้เสียไม่ว่าเกี่ยวข้องกับทรัพย์สิน หรือตำแหน่งหน้าที่

(2) ไม่กระทำการใด ๆ อันอาจนำมาซึ่งความเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพ

(3) ไม่เปิดเผยความลับของกิจการที่ตนได้รู้มาในหน้าที่จากการสอบบัญชี เว้นแต่กรณีที่ต้องให้ถ้อยคำในฐานะเป็นพยานตามกฎหมายว่าด้วยประมวลวิธีพิจารณาความ หรือที่ต้องให้ถ้อยคำตามกฎหมายอื่น

(4) ไม่กำหนดสินจ้างหรือค่าตอบแทน โดยถือเอาอัตราสูงต่ำของยอดเงิน หรือของมูลค่าทรัพย์สินใดที่ตนรับรองหรือที่ตนมีส่วนร่วมในการสอบบัญชีเป็นเกณฑ์

(5) ไม่รับรองหรือยินยอมให้ผู้อื่นอ้างว่าตนเป็นผู้ทำการสอบบัญชีในกิจการใด ๆ โดยตนมิได้เป็นผู้ควบคุมการสอบบัญชีในกิจการนั้น

(6) ไม่โฆษณาหรือยินยอมให้ผู้อื่นโฆษณาด้วยประการใด ๆ ซึ่งการประกอบวิชาชีพสอบบัญชี เว้นแต่การแสดง ชื่อ คุณวุฒิ ที่อยู่ หรือสำนักงานของตน

(7) ไม่แย่งงานการสอบบัญชีจากผู้สอบบัญชีรับอนุญาตอื่น

(8) ไม่ให้หรือรับว่าจะให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์ใด ๆ เพื่อเป็นการจูงใจให้บุคคลอื่นแนะนำ หรือจัดหางานการสอบบัญชีมาให้ตนทำ เว้นแต่การให้หรือรับว่าจะให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์เช่นว่านั้น ได้เป็นไปตามประเพณีของการสอบบัญชี

(9) ไม่เรียกหรือรับทรัพย์สินหรือประโยชน์จากบุคคลใดในเมื่อบุคคลนั้นได้รับงานเพราะการแนะนำหรือการจัดหางานของตนในฐานะที่เป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตของกิจการนั้น

(10) ไม่ทำการสอบบัญชีเกินกว่าที่ได้รับมอบหมายจากผู้สอบบัญชีรับอนุญาตอื่น เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากผู้มอบหมายนั้น

(11) ไม่ลงลายมือชื่อรับรองการสอบบัญชีของกิจการใดที่ตนมิได้ทำการสอบบัญชี หรือมิได้ควบคุมการสอบบัญชีด้วยตนเอง

* ที่มา: จากหนังสือกฎหมายเกี่ยวกับการสอบบัญชี ของกองบัญชีธุรกิจ กรมทะเบียนการค้า.

(12) ไม่ปกปิดข้อเท็จจริงหรือบิดเบือนความจริงอันเป็นสาระสำคัญของงบบุคลากรและ บัญชีที่ตน ลงลายมือชื่อรับรอง ซึ่งอาจทำให้เกิดการหลงผิดและอาจเสียหายแก่กิจการที่สอบ บัญชีนั้นหรือแก่บุคคลที่เกี่ยวข้อง

(13) ไม่ลงลายมือชื่อรับรองการสอบบัญชีใดในเมื่อยังมีได้ตรวจสอบหลักฐานที่จำเป็น ตามมาตรฐานการสอบบัญชี

(14) ให้บันทึกความเห็นไว้ในรายงานการสอบบัญชีเมื่อปรากฏว่ากิจการที่ตนรับสอบบัญชี นั้น มีการปฏิบัติที่ขัดหรือแย้งกับหลักการบัญชี

(15) การลงลายมือชื่อรับรองการสอบบัญชี โดยมีเงื่อนไขอย่างหนึ่งอย่างใดต้องแสดง เหตุผลของการระบุเงื่อนไขนั้นไว้ด้วย

(16) ไม่ลงลายมือชื่อรับรองประมาณการกำไรของกิจการใดที่ตนรับสอบบัญชีเป็น การล่วงหน้า

(17) ปฏิบัติงานการสอบบัญชีด้วยความซื่อสัตย์สุจริตและด้วยความระมัดระวังตาม มาตรฐานการสอบบัญชี

ให้ไว้ ณ วันที่ 1: มีนาคม พ.ศ. 2511

พจน์ สารสิน

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเศรษฐกิจ

(กฎกระทรวงฉบับนี้ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 85 ตอนที่ 26 วันที่ 26 มีนาคม 2511)

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือเนื่องจากกฎหมายว่าด้วย ผู้สอบบัญชีประสงค์ จะควบคุมมารยาทของผู้ประกอบวิชาชีพสอบบัญชี ให้อยู่ในมาตรฐานอันดี ประกอบทั้งขณะนี้ ได้มีผู้สอบบัญชีรับอนุญาต เป็นจำนวนมากแล้ว จึงออกกฎกระทรวงฉบับนี้ตามกฎหมายว่าด้วยผู้สอบบัญชี

คำชี้แจง*

เรื่อง มารยาทของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต
(ตามพระราชบัญญัติผู้สอบบัญชี พ.ศ. 2505)

ความมุ่งหมาย

การกำหนดมารยาทของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตขึ้นนั้น ก็เนื่องจากเป็นความประสงค์ของพระราชบัญญัติผู้สอบบัญชี พ.ศ. 2505 ที่จะควบคุมมารยาทของผู้ประกอบวิชาชีพสอบบัญชีให้อยู่ในมาตรฐานอันดี ทั้งนี้ มาตรา 18 บัญญัติว่า "ผู้สอบบัญชีรับอนุญาต ต้องรักษามารยาทตามที่กำหนดโดยกฎกระทรวง" ความจริงผู้ประกอบวิชาชีพไม่ว่าจะเป็นวิชาชีพใดก็ตาม ย่อมต้องรักษามารยาทของผู้ประกอบวิชาชีพนั้น ๆ อยู่แล้ว แม้จะไม่มีเขียนไว้เป็นลายลักษณ์อักษรหรือบัญญัติเป็นกฎหมายก็ตาม

แต่ในประเทศไทยมักกำหนดมารยาทของผู้ประกอบวิชาชีพไว้โดยกฎหมาย เช่น มารยาทของผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุม มารยาทของผู้ประกอบโรคศิลปะ เป็นต้น สำหรับการประกอบวิชาชีพสอบบัญชี แม้จะได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติผู้สอบบัญชีมาแล้วเป็นเวลาเกือบห้าปี แต่ก็ยังมีได้มีการกำหนดมารยาทของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตขึ้น ดังนั้น เพื่อให้เป็นไปตามความประสงค์ของกฎหมายและสอดคล้องกับการควบคุมมารยาทของผู้ประกอบวิชาชีพในประเทศไทยและต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์จึงได้กำหนดมารยาทของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตขึ้นโดยกฎกระทรวง ผลอันจะเกิดขึ้นจากการกำหนดและการปฏิบัติตามมารยาทของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตนั้นมีอยู่หลายประการทั้งในด้านผู้สอบบัญชีรับอนุญาตรัฐและผู้เกี่ยวข้องกับงานสอบบัญชี

เรื่องนี้ใครที่จะนำข้อความตอนหนึ่งของคำประกาศร่ายของประธานกรรมการควบคุมการประกอบวิชาชีพสอบบัญชี ในพิธีเปิดการประชุมนักบัญชีทั่วประเทศ ครั้งที่ 2 ณ ศาลาสันติธรรม เมื่อวันที่ 20 มกราคม 2511 มากล่าวไว้ในที่นี้คือ "เมื่อมีกฎกระทรวงว่าด้วยมารยาทของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแล้ว ข้าพเจ้าก็หวังว่าผู้สอบบัญชีรับอนุญาตจะมีสิ่งยึดเหนี่ยวเป็นหลักปฏิบัติงานในหน้าที่สอบบัญชีให้เป็นไปโดยซื่อสัตย์สุจริตและเที่ยงธรรมแก่บุคคลที่เกี่ยวข้องกับงานของท่าน และผู้ซึ่งบการเงินประกอบการตัดสินใจปัญหาการเงิน เช่น การซื้อหุ้น ให้กู้ยืมและลงทุน ซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์และความเจริญก้าวหน้าร่วมกันของนักบัญชีทั้งหลายและของรัฐ อนึ่ง เกียรติและศักดิ์ศรีของนักบัญชีจะเกิดขึ้นต่อเมื่อนักบัญชีเองช่วยกันสร้างโดยปฏิบัติตามมารยาทที่กำหนดไว้อย่างครบถ้วน และปฏิบัติงานตามหลักวิชาอย่างตรงไปตรงมา"

มารยาทของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต

กฎกระทรวง ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2511) ออกตามความในพระราชบัญญัติผู้สอบบัญชี พ.ศ. 2505 ซึ่งได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 85 ตอนที่ 26 วันที่ 26 มีนาคม 2511 กำหนดมารยาทของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตไว้ 17 ข้อ ซึ่งจะชี้แจงเป็นข้อ ๆ ไปเพื่อความเข้าใจและเป็นแนวทางปฏิบัติงานการสอบบัญชีและการทำรายงานการสอบบัญชี อย่างไรก็ตาม

* ที่มา: จากหนังสือกฎหมายเกี่ยวกับการสอบบัญชี ของกองบัญชีธุรกิจ กรมทะเบียนการค้า.

คำชี้แจงในที่นี้ย่อมจะสั้นและไม่ละเอียดพิสดาร นอกจากนี้ ขอให้เข้าใจความเห็นใด ๆ ที่กล่าวในที่นี้ย่อมไม่ผูกพันคณะกรรมการควบคุมการประกอบวิชาชีพสอบบัญชีที่จะต้องเห็นด้วย

ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตต้องรักษามารยาทตามที่กำหนดโดยกฎกระทรวง ดังต่อไปนี้

(1) ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตต้องไม่รับสอบบัญชีในกิจการใดซึ่งตนมีส่วนได้เสียเกี่ยวกับด้วยทรัพย์สิน หรือตำแหน่งหน้าที่ เช่น ผู้ถือหุ้นของบริษัทจำกัดใดจะเป็นผู้สอบบัญชีของบริษัทจำกัดนั้นไม่ได้ กรรมการหรือลูกจ้างของบริษัทจำกัดใด จะเป็นผู้สอบบัญชีของบริษัทจำกัดนั้นไม่ได้เช่นเดียวกัน

(2) ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตต้องไม่กระทำการใด ๆ อันอาจนำมาซึ่งความเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพ เช่น ต้องไม่ละทิ้งงานที่รับทำ ต้องไม่รับรองการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการสอบบัญชีให้แก่ผู้ขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตโดยที่ผู้นั้นมิได้ทำการฝึกหัดงานจริง

(3) ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตต้องไม่เปิดเผยความลับของกิจการที่ตนได้รู้มาในหน้าที่จากการสอบบัญชี เช่น ในการสอบบัญชี ถ้าผู้สอบบัญชีได้ล่วงรู้นโยบายของบริษัทอย่างใดซึ่งถือเป็นความลับ ผู้สอบบัญชีจะนำไปเปิดเผยไม่ได้ ถ้าเปิดเผยย่อมเป็นการผิดมารยาทอย่างไรก็ตาม ถ้าเป็นการให้ข้อมูลต่อศาลในฐานะเป็นพยานหรือถ้ามีกฎหมายบังคับให้ผู้สอบบัญชีต้องเปิดเผยข้อความที่ตนได้รู้มาจากการสอบบัญชี แม้ข้อความนั้นจะเป็นความลับ ผู้สอบบัญชีก็เปิดเผยได้

(4) ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตต้องไม่กำหนดสินจ้างหรือค่าตอบแทนการสอบบัญชี โดยถือเอาอัตราสูงต่ำของยอดเงินหรือของมูลค่าทรัพย์สินใดที่ตนรับรองหรือที่ตนมีส่วนร่วมในการสอบบัญชีเป็นเกณฑ์ เช่น ผู้สอบบัญชี จะต้องไม่กำหนดค่าสอบบัญชีเป็นอัตราร้อยละของกำไรของบริษัทจำกัด ที่ตนรับสอบบัญชี

(5) ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตต้องไม่รับรองหรือยินยอมให้ผู้อื่นอ้างว่าตนเป็นผู้ทำการสอบบัญชีในกิจการใด โดยตนมิได้เป็นผู้ควบคุมการสอบบัญชีในกิจการนั้น เช่น นาย ก. ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตยินยอมให้นาย ข. อ้างว่าเขาทำการสอบบัญชี บริษัทจำกัดแห่งหนึ่งในนามของนาย ก. โดยที่นาย ก. มิได้เป็นผู้ควบคุมการสอบบัญชีของบริษัทจำกัดนั้น ในกรณีเช่นนี้ ถือว่านาย ก. ประพฤติผิดมารยาทของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต

(6) ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตต้องไม่โฆษณาหรือยินยอมให้ผู้อื่นโฆษณาด้วยประการใด ๆ ในการประกอบวิชาชีพสอบบัญชี เช่น ต้องไม่โฆษณาในหนังสือพิมพ์หรือส่งหนังสือเวียนไปยังบริษัทห้างร้านเพื่อเสนอบริการสอบบัญชี อย่างไรก็ตาม ถ้าเป็นการแสดงชื่อคุณวุฒิ ที่อยู่หรือสำนักงานของตนก็ย่อมทำได้

(7) ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตต้องไม่แย่งงานการสอบบัญชีจากผู้สอบบัญชีรับอนุญาตอื่น เช่น ผู้สอบบัญชีจะต้องไม่เสนอตัวเข้ารับเป็นผู้สอบบัญชีในกิจการใดที่ผู้สอบบัญชีอื่นทำการสอบบัญชีอยู่แล้ว อย่างไรก็ตาม ถ้าผู้สอบบัญชีได้รับการแต่งตั้งโดยชอบจากที่ประชุมผู้ถือหุ้น

ของบริษัทจำกัดใด ก็ยอมเข้ารับเป็นผู้สอบบัญชีของบริษัทนั้นได้ ในทางปฏิบัติเมื่อได้รับแจ้ง ให้เป็นผู้สอบบัญชีแล้ว ก็ควรแจ้งให้ผู้สอบบัญชีคนเดิมทราบด้วย

(8) ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตต้องไม่ให้หรือรับว่าจะให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์ใด ๆ เพื่อเป็นการจูงใจให้บุคคลอื่นแนะนำหรือจัดหางานการสอบบัญชีมาให้ตนทำ เช่น ถ้าผู้สอบบัญชีรับจะให้ค่านายหน้าแก่บุคคลใด เพื่อจัดหางานการสอบบัญชีมาให้ทำยอมเป็นการผิดมารยาท อย่างไรก็ตาม ถ้าการให้หรือรับว่าจะให้ทรัพย์สิน หรือประโยชน์ใดเป็นไปตามประเพณีของการสอบบัญชีแล้ว ก็ยอมทำได้ เช่น นาย ก. ผู้สอบบัญชีซึ่งมีสำนักงานอยู่ที่กรุงเทพฯ รับงานสอบบัญชีของบริษัทจำกัดแห่งหนึ่งที่จังหวัดสงขลา ถ้านาย ก. โอนงานนั้นให้นาย ข. ผู้สอบบัญชีซึ่งมีสำนักงานอยู่ที่จังหวัดนั้น และนาย ข. ได้ให้ประโยชน์ตอบแทนนาย ก. จำนวนหนึ่ง ในกรณีนี้ถ้าเป็นประเพณีปฏิบัติของการสอบบัญชีแล้ว ก็ถือว่าไม่ผิดมารยาท

(9) ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตต้องไม่เรียกหรือรับทรัพย์สินหรือประโยชน์จากบุคคลใด ในเมื่อบุคคลนั้นได้รับงาน เพราะการแนะนำหรือการจัดหางานของตน ในฐานะที่เป็นผู้สอบบัญชีของกิจการนั้น ตัวอย่าง นาย ก. ผู้สอบบัญชีของบริษัท ศรีนครก่อสร้าง จำกัด แนะนำให้บริษัท ศรีนครก่อสร้าง จำกัด ทำการประกันวินาศภัยกับ บริษัท กรุงเทพประกันภัย จำกัด และได้รับค่านายหน้าจากบริษัท กรุงเทพประกันภัย จำกัด จำนวนหนึ่ง ดังนี้ถือว่า นาย ก. ประพฤติผิดมารยาทของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต

(10) ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตต้องไม่ทำการสอบบัญชีเกินกว่าที่ได้รับมอบหมายจากผู้สอบบัญชีรับอนุญาตอื่น เช่น นาย ข. ผู้สอบบัญชีของบริษัทจำกัดแห่งหนึ่ง มีความจำเป็นต้องเดินทางไปต่างประเทศเป็นเวลา 3 เดือน จึงได้มอบหมายให้ นาย ค. ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตทำการสอบบัญชีลูกหนี้ของบริษัทที่ตนรับสอบบัญชีอยู่ นาย ค. ได้ถือโอกาสขณะที่นาย ข. ไม่อยู่ทำการสอบบัญชีอื่น ๆ ของบริษัทด้วยเกินกว่าที่ได้รับมอบหมาย ดังนี้ ถือว่า นาย ค. ประพฤติผิดมารยาท

(11) ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตต้องไม่ลงลายมือชื่อรับรองการสอบบัญชีของกิจการใด ที่ตนมิได้ทำการสอบบัญชีหรือมิได้ควบคุมการสอบบัญชีด้วยตนเอง เช่น นาย ก. มิได้เป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต ตั้งสำนักงานสอบบัญชีโดยได้จ้างผู้สอบบัญชีรับอนุญาตไว้คนหนึ่ง เพื่อให้ลงลายมือชื่อรับรองงบดุลและบัญชีของบริษัทจำกัด ที่สำนักงานรับสอบบัญชี ในกรณีนี้ถ้าผู้สอบบัญชีรับอนุญาตคนนั้นมีได้กระทำการสอบบัญชีหรือควบคุมการสอบบัญชีของบริษัทจำกัดที่ตนลงลายมือชื่อรับรองด้วยตนเองแล้ว ย่อมถือว่าผู้สอบบัญชีรับอนุญาตคนนั้น ประพฤติผิดมารยาท

(12) ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตต้องไม่ปกปิดข้อเท็จจริงหรือบิดเบือนความจริงอันเป็นสาระสำคัญของงบดุลและบัญชีที่ตนลงลายมือชื่อรับรอง ซึ่งอาจทำให้เกิดการหลงผิดและอาจเสียหายแก่กิจการที่สอบบัญชานั้นหรือแก่บุคคลที่เกี่ยวข้อง กล่าวคือ ในการรับรองงบดุลและบัญชานั้นผู้สอบบัญชีต้องเปิดเผยข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญให้ครบถ้วนตามที่กฎหมายบังคับไว้และหรือตามมาตรฐานการสอบบัญชี เพื่อมิให้เกิดการหลงผิดและเสียหายแก่กิจการหรือผู้ใช้งบดุลและบัญชานั้นประกอบกรตัดสินใจปัญหาการวิน เช่น การซื้อขายหุ้น การลงทุน

การทำประกันชีวิต ในทำนองเดียวกัน ผู้สอบบัญชีต้องไม่บิดเบือนความจริงอันเป็นสาระสำคัญของงบดุลและบัญชีที่ตนลงลายมือชื่อรับรอง เช่น ในงบดุลของบริษัทจำกัดแห่งหนึ่งแสดงว่ามีเงินสดในมือหนึ่งล้านบาท แต่ความจริงแล้วบริษัทจำกัดนั้นมีเงินสดในมือเพียงหนึ่งแสนบาท กรณีเช่นนี้ ย่อมถือได้ว่าผู้สอบบัญชีคนนั้นประพฤตินิคมารยาท เพราะบิดเบือนความจริงอันเป็นสาระสำคัญของงบดุลที่ตนลงลายมือชื่อรับรอง

(13) ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตต้องไม่ลงลายมือชื่อรับรองการสอบบัญชี ในเมื่อยังมีได้ตรวจสอบหลักฐานที่จำเป็นตามมาตรฐานการสอบบัญชี กล่าวคือ ในการลงลายมือชื่อรับรองการสอบบัญชีหรือการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของกิจการใด ผู้สอบบัญชีจะต้องตรวจสอบหลักฐานที่จำเป็นให้เพียงพอ และครบถ้วนจนสามารถแสดงความคิดเห็นได้โดยถูกต้อง เช่น ถ้าผู้สอบบัญชีลงลายมือชื่อรับรองการสอบบัญชีใดโดยมิได้ตรวจนับเงินสด ย่อมถือว่าเป็นการนิคมารยาท

(14) ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตต้องบันทึกความเห็นไว้ในรายงานการสอบบัญชีในเมื่อปรากฏว่ากิจการที่ตนรับสอบบัญชีนั้น มีการปฏิบัติที่ขัดหรือแย้งกับหลักการบัญชี กล่าวคือ ในการสอบบัญชีของกิจการใด ถ้าหากผู้สอบบัญชีเห็นว่าการปฏิบัติทางบัญชีของกิจการนั้นไม่เป็นไปตามหลักการบัญชีแล้ว ก็ต้องบันทึกความเห็นไว้ในรายงานการสอบบัญชีด้วย เช่น การตีราคาสินค้าคงเหลือ ตามหลักการบัญชีจะตีตามราคาทุนหรือราคาตลาด แล้วแต่ราคาใดจะต่ำกว่า ถ้าหากกิจการใดมิได้ปฏิบัติไปตามหลักการบัญชีดังกล่าวนี้ ผู้สอบบัญชีจะต้องบันทึกความเห็นเรื่องนี้ไว้ ถ้าไม่บันทึกความเห็นไว้ก็ถือว่าเป็นการนิคมารยาท

(15) ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตต้องแสดงผลในการระบุเงื่อนไขอย่างหนึ่งอย่างใดไว้ในรายงานการสอบบัญชี เช่น ถ้าระบุไว้ในรายงานการสอบบัญชีว่า "ได้ตรวจสอบบัญชีเอกสารและหลักฐานต่างๆ เท่าที่นำมาให้ตรวจสอบ" การเขียนไว้เช่นนี้น่าจะถือว่าเป็นเงื่อนไขอย่างหนึ่ง เพราะแสดงว่ามีบัญชี เอกสารและหลักฐานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง แต่เจ้าหน้าที่มิได้นำมาให้ตรวจสอบ ในกรณีเช่นนี้ต้องแสดงผลไว้ด้วย มิฉะนั้นเป็นการนิคมารยาทของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต

(16) ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตต้องไม่ลงลายมือชื่อรับรองประมาณการกำไรของกิจการใดที่ตนสอบบัญชีเป็นการล่วงหน้า เช่น นาย ก. ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตลงลายมือชื่อรับรองประมาณการกำไรของบริษัทจำกัดที่ตนรับสอบบัญชี ไม่ว่าบริษัทจำกัดนั้นจะนำไปใช้เพื่อวัตถุประสงค์ใดก็ตาม ถือว่าเป็นการนิคมารยาท

(17) ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตต้องปฏิบัติงานการสอบบัญชีด้วยความซื่อสัตย์สุจริต และด้วยความระมัดระวังตามมาตรฐานการสอบบัญชี กล่าวคือ ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเที่ยงธรรม ตรงไปตรงมา เช่น ต้องให้ความเห็นเกี่ยวกับฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของกิจการที่ตนลงชื่อรับรองตามความเป็นจริง นอกจากนี้ผู้สอบบัญชีจะต้องปฏิบัติงานด้วยความระมัดระวังรอบคอบตามมาตรฐานการสอบบัญชีด้วย

บทของไทย

มาตรา 18 บัญญัติว่า "ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตต้องรักษามารยาทตามที่กำหนดโดย

กฎกระทรวง" และตามมาตรา 11 (2) และ 19 (2) ก.บช. มีอำนาจสั่งพักหรือเพิกถอนใบอนุญาตเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตได้ ในเมื่อผู้สอบบัญชีรับอนุญาตกระทำการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติหรือกฎกระทรวงที่ออกตามความในพระราชบัญญัติผู้สอบบัญชี ดังนั้น ถ้าผู้สอบบัญชีรับอนุญาตกระทำการฝ่าฝืนมารยาทของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตที่กำหนดโดยกฎกระทรวงแล้ว ก็อาจถูกสั่งพักหรือเพิกถอนใบอนุญาต ทั้งนี้ ย่อมอยู่ในดุลยพินิจของ ก.บช. ว่าสมควรจะสั่งพักหรือเพิกถอนใบอนุญาต ในการสั่งพักใบอนุญาต ก.บช. มีอำนาจสั่งพักได้ครั้งละไม่เกินหนึ่งปี อื่นมีข้อสังเกตว่าบทลงโทษผู้สอบบัญชีรับอนุญาตตามพระราชบัญญัติผู้สอบบัญชานั้นเป็นแต่เพียงโทษสถานเบา ถ้าการกระทำของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตนอกจากจะเป็นการผิดมารยาทแล้ว ยังเป็นการฝ่าฝืนกฎหมายอื่น เช่น ประมวลกฎหมายอาญา ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตก็อาจถูกฟ้องร้องและได้รับโทษทางอาญาคด้วย

สำนักงาน ก.บช.
กรมทะเบียนการค้า กระทรวงพาณิชย์
29 มีนาคม 2511